

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ БОРАСИДАГИ ИШЛАР ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 20 январь куни давлат мулкани хусусийлаштириш бўйича жорий йилда амалга ошириладиган ишлар юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Йиғилишда соҳадаги ишлар аҳоли ва келгуси режалар танқидий муҳокама қилинди.

Давлатимиз раҳбарининг топшириғи билан ўтказилган хатлов натижаларига кўра, тармоқ ва ҳудудларда самарасиз ишлатилаётган 2 мингта объект борлиги аниқланди.

Жумладан, нефть-газ тармоғида 210 та, алоқа соҳаси корхоналарида 152 та, давлат тижорат банкларида 114 та, кимё тармоғида 44 та, энергетикада 28 та сотиладиган бино бор. Вилоят ҳокимликлари балансида ҳам 170 га яқин бўш объект йиллар давомида сотилмай турибди.

Йиғилишда бу борада сусткашликка йўл қўйган раҳбарларга интизомий чоралар кўрилиши белгиланди, айримлари эгаллаб турган лавозимдан озод этилди.

Жорий йилда соҳадаги ишларни фаоллаштириб, натижадорлиқни икки баробар ошириш зарурлиги таъкидланди.

Масалан, ҳудудий объектлар ва ноқиллоқ ерларни хусусийлаштириш орқали йил якунигача жами 8 триллион сўмдан зиёд тушумни таъминлаш мумкин.

Шу билан бирга, хатловни давом эттириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Носоҳавий, самарасиз ва бўш турган активларни аниқлаш ҳамда очiq савдоларга чиқаришга вилоят ҳокимлари ва тармоқ раҳбарлари шахсан масъул этиб белгиланди.

Бугунгача савдога қўйилган 33 мингта ер участкасини мулк ҳуқуқи асосида сотиш, шунингдек, 1 июлга қадар яна 25 мингта майдонни аукционга чиқариш вазифаси қўйилди.

Йўл, транспорт, нефть-газ, энергетика, автомобилсозлик тармоқларига қарашли 266 та корхонани алоҳида ёндашув асосида савдога чиқариш кераклиги айтилди.

ЎЗА

МУНОСАБАТ

ЯХЛИТ ВЕРТИКАЛ БОШҚАРУВ ТИЗИМИ ЎШЛАР БИЛАН ИШЛАШНИНГ ЯНГИ ДАВРИНИ БОШЛАБ БЕРАДИ

2021 йил том маънода ёшларни қўллаб-қувватлаш йили бўлди. Йил давомида уйма-уй юриб, “Ёшлар дафтари” тизими орқали 700 мингга яқин ёшга хонадонбай ёрдам берилди. Ёзда ўғил-қизларнинг вақтини унумли ўтказиш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ҳаётга, эртанги кунга ишончини ошириш, дунёқарашини янада кенгайтириш мақсадида “Янги Ўзбекистон ёшлари, бирлашайлик!” фестивали ўтказилди. Тадбирга 6 миллионга яқин йигит-қиз қамраб олинди.

Давоми 2-бетда

3 триллион сўмга яқин кредит ажратилди. Бундан ташқари, мамлакатимиз тарихида биринчи марта чекка ҳудудлар, жумладан, қишлоқ жойларда яшовчи ёшларга ер ажратиб берилди.

Ўтган йили ёшларни қўллаб-қувватлаш жараёнида фақат маданий, маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиш, бўш вақтини мазмунли ташкил этиш билангина чекланиб қолганимиз йўқ. Йигит-қизларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаши учун ҳар жиҳатдан қўмақлашдик. Шу мақсадда уларга

— Ҳали қўллаб тармоқ раҳбарлари тизимидаги носоҳавий корхоналарни самарасиз ишлатмоқда. Йирик тармоқларда 480 та корхонадаги давлат улушини тўлиқ хусусий секторга бериш мумкин, — деди Шавкат Мирзиёев.

Шундан келиб чиқиб, Бош вазирга “Ўзавтосаноат”, “Ўзбекистон темир йўллари”, “Ўзбекнефтегаз”, “Ҳудудий электр тармоқлари” каби тармоқлардаги тегишли объектларни тўлиқ хатловдан ўтказиб, уларни хусусийлаштириш бўйича таклиф киритиш топширилди.

“Фарғонаазот”, “Бектемир спирт заводи”, “Қўқон биокимё”, “Деҳқонobod калий заводи”, “Қварц”, “Хайят” каби йирик мажмуаларга салоҳиятли инвесторларни жалб қилиш муҳимлиги қайд этилди. 23 та акциядорлик жамиятининг акцияларини бирламчи сотиш орқали фонд бозорига чиқариш бўйича кўрсатмалар берилди.

Бўш турган бинолардан фойдаланишнинг яна бир усули — ижара. Йиғилишда бу борадаги имкониятлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Ҳудудлар ва тармоқлар тасарруфидagi давлат мулкларни ижараси ҳисобига жорий йилда 500 миллиард сўм тушумни таъминлаш мумкинлиги айтилди.

Бундан буён уч ойдан ортиқ бўш турган объект ижарага берилиши ёки сотувга чиқарилиши шартлиги белгиланди. Давлат активлари агентлигига давлат улуши бор корхоналарнинг ижара шартномаларини очiq-ошқора рўйхатга олиш ва онлайн назорат қилиш тизимини йўлга қўйиш бўйича топшириқ берилди.

Йиғилишда белгиланган вазибалардан келиб чиқиб, ҳудудлар ва тармоқлар кесимида 2022 йил хусусийлаштириш дастури тасдиқланадиган бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ҚОЗОҒИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИ СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИК ВА ИТТИФОҚЧИЛИК МУНОСАБАТЛАРИНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ МАСАЛАЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 20 январь куни Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлат раҳбарлари икки томонлама кун тартиби ва минтақавий ҳамкорликнинг долзарб жиҳатларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасидаги сиёсий муносабатлар жадал ривожланиб бораётгани, товар айирбошлаш ортаётгани ва кооперация алоқалари кучайиб бораётгани, ҳудудлараро ва маданий-гуманитар алмашинувлар фаоллашгани мамнуният билан қайд этилди.

Шу маънода, Ўзбекистон Республикаси Президенти 2021 йил 5-6 декабрь кунлари Қозоғистон Республикасига амалга оширган ташрифи давомида эришилган келишувларнинг амалга оширилиши кўриб чиқилди.

Амалий ҳамкорликни кенгайтириш, шу жумладан, савдо ва логистика, машинасозлик, энергетика, қишлоқ хўжалиги, кимё ва фармацевтика, тўқимачилик ва озиқ-овқат тармоқларида қўшма лойиҳаларни

илгари суриш, шунингдек, икки мамлакат ҳудудидида Саноат кооперацияси халқаро маркази ва улғуржи-тақсимлаш марказларини барпо этишга алоҳида эътибор қаратилди.

Давлатимиз раҳбари Қозоғистон Президенти томонидан мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштириш борасида қўрилаётган чора-тадбирларни қўллаб-қувватлашини билдирди.

Минтақавий хавфсизликни таъминлаш масалалари юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Бўлажак олий даражадаги учрашувлар режаси кўриб чиқилди. Президентлар жорий йилда ўтказилиши режалаштирилган Марказий Осиё давлат раҳбарларининг маслаҳат учрашувига доир масалаларни муҳокама қилдилар.

Телефон орқали мулоқот ҳар доимгидек очiq, амалий ва дўстона руҳда ўтди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКМАНИСТОН ЕТАКЧИЛАРИ КЎП ҚИРРАЛИ ҲАМКОРЛИКНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ МУҲИМЛИГИНИ ТАЪКИДЛАДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 20 январь куни Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов билан телефон орқали мулоқот қилди.

Ўзбекистон — Туркменистон дўстлик, яхши кўшничлик ва стратегик шериклик муносабатларини олий даражада эришилган келишувларни амалга ошириш доирасида мустаҳкамлашнинг долзарб масалалари батафсил кўриб чиқилди.

Ўзаро савдо кўрсаткичларининг барқарор ўсиши, саноат, энергетика, қишлоқ ва сув хўжалиги, транспорт соҳаларида амалий ҳамкорлик кўламининг кенгайишига хизмат қилаётган кооперация лойиҳалари муваффақиятли амалга оширилаётгани мамнуният билан таъкидланди. Ҳудудлараро алмашинувлар фаоллашиб, биргаликда

муҳим гуманитар дастурлар амалга оширилмоқда.

Етакчилар яқинда ўтган ҳукуматлараро музокараларнинг натижаларини юксак баҳолаб, икки бировдар мамлакат ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорликни тубдан кенгайтириш муҳим эканини қайд этдилар.

Ўзбекистон ва Туркменистон Президентлари минтақа кун тартиби ва кўп томонлама тузилмалар доирасидаги ҳамкорлик жиҳатлари юзасидан фикр алмашдилар. Бўлажак учрашув ва тадбирлар режаси муҳокама қилинди.

Телефон орқали мулоқот ҳар доимгидек илиқ, дўстона ва конструктив руҳда ўтди.

ЎЗА

2022 ЙИЛ – ИНСОН КАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

ЙИЛЛАР МАРЖОНИДА ЯНА БИР ГАВҲАР

Қадрдон сўз...

Айтадиган, эшитадиган сўзларимизда фақат жаранг эмас, шаклу шамойил, ранг, ҳаттоки, суврат бор. Дейлик, “қадр” сўзи тилимизга келиши билан дилимизга ёруғлик, ҳарорат ингандек бўлади. Қадрдон сиймолар нигоҳимиздан қаторлашиб ўтади.

Қайнотам раҳматли ҳовлидами, боғдами болалар ер тепиб ўйнаса, сокин, аммо қатъий товуш билан танбех берарди:

— Болам, қадамнинг аста-секин ташла. Ер остида қабр бўлмаган жой йўқ. Сен ҳозир шунчаки ерни эмас, қайсидир ота-бобомизнинг бошига оёқ қўйиб турибсан...

Ҳар гал бу сўзларни эшитганимда юрагим увушиб, оёқ-қўлимга титроқ қирарди. Юрсам, кимнингдир жони оғриётгандек, жойимда туриб қолардим.

▶ Давоми 3-бетда

САРҲИСОБ

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИ РИВОЖИ ЯНГИ БОСҚИЧДА

йирик мегалойиҳалар иқтисодиёт ривожини, халқимиз турмушини фаровонлигини янада юксалтиришга хизмат қилади

Бугун Ўзбекистон иқтисодий жиҳатдан жадал ривожланаётган мамлакатлар қаторидан жой олди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан илгари сурилаётган стратегик режалар замирида ҳам мамлакатда ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш, технологик янгилаш ҳамда йирик саноат лойиҳаларини амалга ошириш ҳисобига рақобатбардош, экспортбоп, юқори қўшилган қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш, пировардида саноатнинг барқарор ва мутаносиб ривошида ўсишига эришиш мақсад қилинган. Табиийки, бу саноат жадал ривожланаётган ҳозирги замон талабидир.

▶ Давоми 4-бетда

МУНОСАБАТ

ЯХЛИТ ВЕРТИКАЛ
БОШҚАРУВ ТИЗИМИЁШЛАР БИЛАН ИШЛАШНИНГ ЯНГИ ДАВРИНИ
БОШЛАБ БЕРАДИ

Алишер САЪДУЛЛАЕВ,
Ёшлар ишлари агентлиги
директори

▶ Бошланиши 1-бетда

Улар деҳқончилигини йўлга қўйиб, баъзилари давлат мукофотлари билан тақдирланди. Бу юртимизда нафақат олд сафдаги, яъни иқтидорли, билимли ёшларни, балки орқа сафда деб билганимиз — шахар марказидан узоқ, чекка ҳудудлар, қишлоқлардаги йигит-қизларни ҳам қўллаб-қувватловчи яхлит тизим яратилганидан дарак беради.

Ҳозир мамлакатимизда 7 миллиондан ортиқ 18-30 ёшлилар истикомат қилиб, аҳолининг 60 фоизини ўттиз ёшгача бўлганлар ташкил қилади. Бу — ёшлар мамлакатимизни ривожлантирадиган куч, янги Ўзбекистоннинг тараққиёт драйвери, дегани.

Давлатимиз раҳбарининг куни кеча эълон қилинган "Маҳаллаларда ёшлар билан ишлаш тизimini тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорини ўтган йили бошланган хайрли ишларнинг мантикий давоми, десак янглишмаймиз. Чунки, ҳақиқатан ҳам, хонадонбай юриб, ёшларнинг муаммоларини ўрганиб, ҳал этишга қўмаклашиш, давлатимиз уларнинг ортида таянч бўлиб турганини, фикр-мулоҳазаларини эшитишга тайёр эканини билдириш учун, албатта, маҳаллаларда ёшларнинг вақили бўлиши шарт эди.

Маъмур қарорга биноан, ёшлар муаммоларини маҳалланинг ўзида ўрганиб, уни тўрт босқичда: маҳалла — туман — вилоят — республика даражасида ҳал этадиган яхлит вертикал бошқарув тизими яратилади. У орқали биз ҳар бир хонадонга кириб борамиз. Ўғил-қизларни илм-фанга қизиқтириш, интеллектини ривожлантириш, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, китобхонлик, маданият, мушоира кечалари, тадбиркорлик лойиҳаларини ташкил қилиш, умуман, ҳар бир ёшнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш имконига эга бўламыз.

Дейлик, битта маҳаллада "Заковат" интеллектуал уйини ўтказиб, ҳеч бўлмаганда, 10 нафар билимдон ёшни кашф этсак, тасаввур қилинг, ун мингга яқин маҳалладан интеллектуал салоҳиятли қарийб юз минг ўғил-қизнинг юзага чиқишига эришамиз. Бу тизим орқали юз минглаб ёшларни билим олиш ва тадбиркорликка қизиқтириши, бандлигини таъминлашимиз мумкин. Умуман олганда, бу ишлар Ёшлар ишлари агентлигининг вақили — ҳар бир маҳалла етакчисининг кундалик иш режасидан ўрин олади.

Бундан ташқари, маҳалладаги етакчилар "Ёшлар дафтари"га киритилганларга

моддий қўмаклашиш, имконияти чекланган оилалар фарзандларининг тўлов-шартнома суммасини тўлаб бериш, йигит-қизларнинг тадбиркорлик фаолиятини бошлаши ёки ер олиши учун ҳокимнинг маҳалладаги ёрдамчиси билан ҳамкорлик қилиш, бола-

руҳида тарбиялаш ва ҳуқуқий саводхонликни ошириш, тадбиркорлик ғояларини қўллаб-қувватлаш.

Шубҳасиз, уларнинг фидойи хизматини муносиб рағбатлантириш ҳам қарорда кўрсатилган. Жумладан, маҳалласида ёшларнинг муаммосини ҳал этиш, ҳаётда ўз ўрнини топишига қўмаклашиш, жиноятчиликни камайтириш, ўғил-қизларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишда ўрнатилган, ёшлар бандлигини таъминлашда ҳоким ёрдамчиси билан намунали ҳамкорликни йўлга қўйган етакчилар "Янги Ўзбекистон ислохотчиси" кўрак нишонин билан тақдирланади.

Яна бир муҳим жиҳат: мана шундай намунали етакчилар иш фаолияти натижасига қараб Миллий кадрлар захирасига киритилади. Бу уларнинг келгусида ўз йўналиши бўйича масъул лавозимга тайинланиши, сектор раҳбари, ҳоким, вазир даражасига етишишида ўзига хос пиллапоё вазифасини ўтайди.

Қарорда етакчилар зиммасига "Ёшлар баланси"ни шакллантириш, ёшлар тўғрисидаги зарур маълумотларни "Ёшлар дафтари" ва "Ёшлар портали" электрон

ларнинг спорт, илм-фан, маданият йўналишидаги тўғриқатнаш харажати қўллаб бериш каби ўндан зиёд имтиёзни тўғридан-тўғри тақдим этиши мумкин.

Президентимиз қарориди ёшлар етакчисининг олти йўналишдаги асосий вазифалари белгилаб берилган. Булар — маданият ва санъатни тарғиб қилиш, соғлом турмуш тарзи ва спортни оммалаштириш, ахборот технологияларидан самарали фойдаланишни ташкил қилиш, маънавият ва китобхонликни тарғиб қилиш, ватанпарварлик

платформаларига киритиб бориш вазифаси юкланган. Шу ўринда бу вазифа қандай амалга оширилади, деган савол пайдо бўлиши табиий. Бу тизимлар тўлиқ рақамлаштирилган кўринишда бўлади. Етакчилар ҳозирги давр талабларига мос планшет билан таъминланади, улар учун замонавий иш шaroити яратилиши кўзда тутилмоқда. Мана шу имкониятдан фойдаланиб, бу етакчилар маҳалладаги ёшлар муаммоларини ўрганиб, уларни ҳал этиш бўйича тўғридан-тўғри рақамлаштирилган тизим орқали ишлайди.

НУҚТАИ НАЗАР

Одилжон ТОЖИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
Спикери ўринбосари

Ўзбекистон — ёшлар мамлакатиди. Шу боис, юртимизда ёш авлод таълим-тарбияси ва камолотида алоҳида эътибор қаратилади. Зеро, ҳар бир мамлакатнинг жадал ривожланиши, муайян ютуқларга эришиши, халқининг муносиб турмуш шароитида яшаши ва халқаро майдондаги мавқеининг мустаҳкамланиши ёшлар таълим-тарбияси ҳамда келажагига қаратиладиган эътиборга чамбарчас боғлиқ.

COVID-19 туфайли глобал миқёсда давом этаётган иқтисодий тебраниш миллий иқтисодиётимизга ҳам ўз таъсирини ўтказмай қўймайди. Шунга қарамай, мамлакатимизда ёшларнинг талаб ва эҳтиёжларини

ўрганиш, уларга янгидан-янги имтиёз ва имкониятлар яратиш, бу борадаги ташкилий-ҳуқуқий асосларни мустаҳкамлашга устувор аҳамият қаратилаётир.

ЁШЛАР ЕТАКЧИСИ

ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИНГ ЧИН ДЎСТИГА
АЙЛАНИШИ КЕРАК

Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик ҳужжатлари миллий базасига кўра, 2017–2021 йилларда ёшлар ҳуқуқларига бевосита тааллуқли бўлган 140 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинган.

Президентимизнинг куни кеча эълон қилинган "Маҳаллаларда ёшлар билан ишлаш тизimini тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори энг қўйи бўғинда ёшлар билан ишлашнинг янгича тизими яратилишига замин бўлди.

Бундан буён шахар, шаҳарча, қишлоқ, овуллардаги ҳар бир маҳаллада ёшлар етакчиси лавозими жорий этилади. Бундан кўзланган пировард мақсад Янги Ўзбекистонда "Инсон қадрини ўрнин" тамойили асосида ёшларнинг билим олиши, замонавий касб-хунарларни эгаллаши, ўз истеъдоди ва қобилиятини рўйбга чиқариши, меҳнат билан банд бўлишида маҳалланинг ўрни ва нуфузини ошириш, оддий қилиб айтганда, ёшлар ўзлари дуч келган ҳар қандай масалада ёрдамни узоққа бормаи, маҳалланинг ўзида топа олишига эришишдан иборат.

Ушбу қарор том маънода мамлакатимиздаги ҳар бир ёш тақдирига дахлдор. Қарорга биноан, юртимиздаги маҳаллаларда 9 309 та ёшлар етакчиси лавозими жорий этилади. Ёшлар ишлари агентлиги, унинг ҳудудий бошқармалари ва бўлимларида маҳалла ва таълим муассасаларидаги ёшлар билан ишлаш бўлимлари ташкил этилади.

Бу орқали 10 мингдан ортиқ ёшнинг иш билан таъминланишига эришилади. Шунингдек, давлат олий таълим муассасалари ҳамда улар-

нинг филиалларидаги ёшлар масалалари ва маънавий-маърифий ишлар бўйича проректорларга (директор ўринбосарига) биринчи проректор (директорнинг биринчи ўринбосари) мақоми берилмоқда.

Дона халқимизда пурмаъно, аммо биров ёдимиздан кўтарилаётган малол бор: "Бир болага етти маҳалла ҳам ота, ҳам она". Аслида, ёшларнинг камолоти, униб-ўсиши, ривожланиши, қизиқиши, ҳаётига бефарқ қараш эртанги кунимиз, келажагимизга лоқайдлик билан баробар.

Азатдан чинакам миллий қадриятлар, эзгу амаллар бешиги бўлган маҳалла институтига ёшлар етакчиси лавозимининг жорий этилаётгани маҳаллаларда ёшлар билан ишлашга масъул, фаол фуқаролик позициясига эга, ўз ортидан жуда кўплаб тенгдошларини эргаштира оладиган қатламни юзага келтиришга хизмат қилади.

Муайян муддат ёшлар сисёсатини мувофиқлаштириш соҳасида ишлаган инсон сифатида айта оламани, ёшлардаги шижоат, садоқат, янгиликка интилиш, ҳар бир масалага креатив ечим топа олишдек хусусиятлардан унумли фойдаланиш керак.

Ёшлар етакчилари лавозимининг жорий этилиши, биринчидан, тенгдош — тенгдошга тамойили асосида юзага келадиган масалаларни тизимли ҳал қилишда ёшлар иштирокини янада кучайтиради. Иккинчидан, маҳалла тизими ходимларини ўз хизмат лавозимига кирмайдиган топшириқлар, ортиқча юктамалардан халос қилади.

Тан олиш керак, аксарият маҳаллаларда раислар ва уларнинг маслаҳатчилари турли масалаларга оид

ҳисоботларни тайёрлаш билан чекланиб қолиши оқибатида ёшларнинг манфаатини ҳимоя қилиш кейинги даражага тушиб қолганига ҳам гувоҳ бўлганмиз.

Қарорда қайд этилишича, ёшлар етакчиси энди ўз маҳалласида "Ёшлар баланси"ни шакллантириш, ёшлар тўғрисидаги зарур маълумотларни "Ёшлар дафтари" ва "Ёшлар портали" электрон платформаларига киритиб бориш, улар билан самарали ишлаш, ўғил-қизларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш, иқтисодий фаолигини ошириш, иқтидорли, истеъдоди ва ташаббусини рағбатлантириш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга қўмаклашишга масъул бўлади.

Шу ўринда маҳаллалардаги ёшлар етакчиси сифатида меҳнат фаолиятини бошлашга шай турган укасингилларимизга айтар сўзим бор: билдирилаётган ишонччи оқлаган ҳолда, бугунги ислохотларга "лаббай" деб жавоб бериш, юрт равнақи, порлоқ келажақ қуриш учун ўзингиздаги бор куч-ғайрат ва салоҳият, маъсулиятни тўлалигича намоиш қилиш вақти келди. Маҳаллангиздаги оқсоқоллар ва устозлар зиммасидаги муҳим вазифаларни ўз гардинингизга олишдан асло чўчиманг.

Унутманг, маҳалла юртимиз ичиндаги кичик юрт ҳисобланади. Демак, маҳалладаги ёшларни рози, оғирини енгил қилиш, уларга муносиб турмуш шароитини яратишга сиз ҳам масъулсиз. Зотан, ёшлар етакчиси маҳалладаги ёшларнинг энг яқин суянгичи, ишончли ҳамқори, самимий маслаҳатгўйи, чин дўстига айланмоғи керак.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ

“МАҲАЛЛАЛАРДА ЁШЛАР БИЛАН ИШЛАШ ТИЗИМИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚАРОРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Қарорга биноан, ҳар бир шаҳарча, қишлоқ, овулда, шунингдек, шаҳарлар, шаҳарчалар, қишлоқлар ҳамда овуллардаги ҳар бир маҳаллада ёшлар етакчиси лавозими жорий этилади.

Қуйидагилар маҳалладаги ёшлар етакчисининг (кейинги ўринларда – Етакчи) асосий вазифалари этиб белгиланади:

“Ёшлар баланси”ни шакллантириш, ёшлар тўғрисидаги зарур маълумотларни “Ёшлар дафтари” ва “Ёшлар портали” электрон платформаларига киритиб бориш, улар билан самарали иш ташкил қилиш;

маҳаллаларда ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш, миллий халқ ўйинлари ва спорт турларини ёшлар орасида оммалаштириш, Беш муҳим ташаббус лойиҳалари, ёшлар фестиваллари ва бошқа маданий-маърифий тадбирларни амалга ошириш;

ёшларнинг ижтимоий фаолигини ошириш, иқтидори, истеъдоди ва ташаббусларини рағбатлантириш ҳамда ҳаётда ўз ўрнини топишларига қўмаклашиш;

ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ҳамда уларнинг интеллектуал жиҳатдан камол топишини ва маънавий ривожланишини таъминлаш;

ҳуқуқбузарлик содир этишга мойиллиги бўлган ёшлар билан тизимли ишлаш, жазони ижро этиш муассасаларидан озод қилинган, ихтисослаштирилган ўқув-тарбия муассасаларидан қайтиб келган ёшларнинг ижтимоий-педагогик реабилитация қилиниши ва мослашувига қўмаклашиш.

Етакчининг ойлик иш ҳақи миқдори у бириктирилган маҳалладаги хонадонлар сонига мутаносиб равишда қуйидагича белгиланди:

хонадонлар сони **500** тагача бўлган маҳаллада – меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг **5** баравари миқдориди;

хонадонлар сони **1 000** тадан ортиқ бўлган маҳаллада – МҲТЭКМнинг **6** баравари миқдориди;

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда штат бирикликлар қисқартirilган ходимларнинг иш билан таъминланиши чораларини кўради.

хонадонлар сони **501** тадан **1 000** тагача бўлган маҳаллада – МҲТЭКМнинг **5,5** баравари миқдориди;

Ёшлар ишлари агентлигига Етакчиларни ҳар чорак якуни бўйича ойлик иш ҳақининг **50** фоизгача миқдорда мукофотлаш ҳуқуқи берилди.

2022 ЙИЛ – ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

ЙИЛЛАР МАРЖОНИДА ЯНА БИР ГАВҲАР

**Мунаввара УСМОНОВА,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган маданият
ходими**

Бошланиши 1-бетда

Инсон қадрини улуғлаш хотирага бўлган ҳурматдан бошланади. Иқтидорли фарзандларимиз таълим-тарбия олаётган мактаблар Исоқхон тўра Иброт, Абдулла Қодирий каби улуг аждодларимизнинг табаррук номлари билан аталаётганининг ҳам сабабларидан бири шу, албатта. Яъни миллатимизга фахру гурур берган инсонлар хотирасини қадрлаш.

— Мен “Хоразмий” да сабоқ олганман...
— Ҳамид Олимжон ва Зулфия ижод мактаби” данман...

— “Абдулла Орипов” ўқувчисиман...
Ўғил-қизларимиз ҳар бир муваффақияти билан майдонга чиққанларида, ўша бизга азиз бўлган исмлар ёдга олинади. Ёдга олиниш эса уларнинг яшаётгани, барҳаётлигини аниқлатади...

Демак, инсон хотирасини қадрлаш дегани қалбимиздаги айрилиқ аламларини юлиб, ўрнида тасалли гулларини кўкартирадиган куч ҳам экан. Шу сабаб бўлса керак, “Инсон қадрини улуғлаш” тушунчасининг йилдан-йилга кўчиб ўтаётганини ўзгача бир хурсандлик билан қарши-лаяпмиз.

Биз ёшларга миллат, Ватан учун хизмат қилган инсонлар номи улуғланади, қадр топади дея, аждодларни ибрат қилиб кўрсатамиз. Шу ўринда ҳазрат Навоийнинг мана бу сатрларини келтириб ўтиш ўринлидир:

*То ҳирсу ҳавас хирмони барбод ўлмас,
То нафсу ҳаво қасри барафтод ўлмас,
То зулми ситам жонига бедод ўлмас,
Эл шод ўлмас, мамлакат обод ўлмас.*

Хотира қадрининг кучи мана шу уйғонган орзуларда, беғубор кўнглиларни олға бошлаб кетаётган мақсадларда. Лекин ҳурият замонининг қадри фақат хотира билан чекланиб қолмайди. Унинг нафаслари шу озод Ватанда яшаётган, унга фуқаро бўлган ҳар бир инсоннинг нафасига туташади. Биз бу ҳақиқатларни юртдошларимиз билан учрашуварда, улар билан бўлган суҳбатларда яққол ҳис қиламиз.

Яқинда Қашқадарё вилоятида хизмат сафарига бўлди. Қарши тумани ҳудудида бир пайтлар қаровисз бўлиб ётган жойда “YUMAN TEXTILE” тикувчилик фабрикаси ишга тушибди. Корхона асосан “Аёллар дафтари”, “Ёшлар дафтари”га киритилган ва ишга эҳтиёжи бор фуқароларни иш билан таъминлабди. Гулноза, Мухлиса, Зебо... яна бир қанча ишчи коржомасидаги опа-сингилларимиз билан тикув машинаси устида қисқатгина суҳбат-лашдик:

— Уч йиллик келинман. Шу пайтгача рўйхатга имзо қўйиб, маош олади-дан ишда ишламаганман. Аммо уйимда тинмас эдим. Рўзгорда тежамкор, мусала-муносабатда мулоҳаза билан иш тутадиган оиллага тушганман. Мана шу корхонада бир ой ишлаб, ойлигимни қайнонамнинг қўлига олиб бориб бердим. У киши эса эҳтиёжингизга ярашсини олиб қолинг, деди-да, қайсингилмига “Кенно-йинг” ишдан чарчаб келди, чой қўй, қизим” дедилар.

Йўқ, мени ҳеч қачон беҳурмат қилишмаган. Лекин бу галги муносабат бошқача бўлди. Бирдан ўзимни қаторга кириб қолгандек ҳис қилдим. Доимий иш орқасидан оиллага даромад қўшишнинг қадри баландроқ бўларкан...

— Мен учун дунё уйимдан иборат эди. Рўзгор юмушларидан бўшасам, маза-бемаз сериалларни кўрадим. Ўйша киргач, корхонамизда бўлиб ўтаётган маънавият дарсларига қатнаша бошладим. Шоирлар, санъаткорлар билан учрашувар бўлади. Индамас томошабин бўлиб ўтириш биров хижолатли экан. Радио эштадиган, газета ўқийдиган бўлдим. Энди Самарқанддаки, Фарғонадаги бўлаётган воқеаларга бегонасираб қарамайман. Нималардандир суюниб, нималардандир қуюнаман...

Мана шу тарздаги гап-сўзлардан биллинадики, жамиятимизда хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар уларнинг инсоний қадрини юксалтиришга ҳам хизмат қилаётган экан. Уларнинг оиласида ардоқланишига, ўз устида ишлаб маънавиятини оширишига сабаб бўлаётган экан. Аминмизки, жорий йилда “инсоний қадр”, “инсон қадрини улуғлаш” деган тушунчаларимизнинг янги қирралари намоён бўлади. Бу тушунчаларнинг

ҳаётиимиз марказига чиққани, давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айлангани шундай уйлашимизга, ўйларимизга мустаҳкам ишонч билан қарашимизга асос беради. Ахир, бир замонлар жамиятда ўз ўрнига эга бўлмай қийналган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш нечоғлиқ мушкул бўлганлигини ўз қалбимдан кечирганман-ку.

...Туманда аёллар йўналиши бўйича масъул лавозимда фаолият олиб борардим. Меҳрибонлик уйидан чиққан келинчақнинг эри Афғонистонда ҳалок бўлади. Ўғлининг оёқ тираб туриши билан бу қизни зўрга келинликка раво қўрган қайнона, қайсингиллар йигитнинг азаси совимасдан уни уйдан чиқариб юборишди. Мотам либосига бурканган келинчақ кўзда ёши билан арзга келди:

— Қарга бораман? Ўғлингиздан фарзанд қолмаган бўлса-да, қалбимда хотираси қолган, — десам ҳам менга эримнинг қариндошлари:
— Эрга тег. Хотини ўлган тул эркакка хотин бўласанми, ё бирор бойваччага иккинчи, учинчи бўлиб, шаръий никоҳдан ўтасанми, бизни тинч қўй, — дейиш-япти. Ота-онамнинг тайини бўлмагани учун менга ишонч йўқмиш... Ичимда олов ёняпти, оёғим сиғиб, бошим айлангудай бир қулбача толиб беринг, мен садокатнинг қанақа бўлишини ҳаммаларига кўрсатиб қўяман...

Аёл кўзимга қараб шундай деб турган, ҳаракатга келдим-да... Келинчақка эски боғчанинг қоровулхонасидан, яна аллақайлардан бошлана толиб беришга ҳаракат қилганман. Ахийри, ёлғиз яшайдиган бир хориж тиллари муаллимасига берилган уйга келинчақни олиб кириб қўйганман. Бир бошлана учун не эшикларни қоқиб, не-не одамларга саргайганман... Кейинчалик унинг гап-сўзга қолмас-лашдик:

— Аёл кўзимга қараб шундай деб турган, ҳаракатга келдим-да... Келинчақка эски боғчанинг қоровулхонасидан, яна аллақайлардан бошлана толиб беришга ҳаракат қилганман. Ахийри, ёлғиз яшайдиган бир хориж тиллари муаллимасига берилган уйга келинчақни олиб кириб қўйганман. Бир бошлана учун не эшикларни қоқиб, не-не одамларга саргайганман... Кейинчалик унинг гап-сўзга қолмас-лашдик:

лиги, ўзини ўзи уddалаб кетиши учун бир ташиқлотдан фаррошлик юмушини ҳам гаплашиб берганман. Бундай тақдирли инсонлар кунда рўпарамдан чиқарди. Ҳаммасининг мушуқлини осон қилишни истарди, лекин ҳар доим ҳам бунга имконимиз бўлмасди.

— Ногирон фарзандлари бор, бир неча йиллардан буён ижара уйда яшарди...

— Боқувчисини йўқотган, ишсиз...уйсиз...

— Ёлғиз она, болаларининг ҳам, ўзининг ҳам ҳужжати йўқ...

Бугун бундай қисматдагилар маҳсус рўйхатларда туради, уларга ҳукумат

даражасида ёрдам берилади. Шунинг учун ҳозир уй-жой, иш, хизмат жиҳозлари билан таъминланганлар ҳақида маълумот сўралса, атрофимизга қараб ўтирмай, дадиллик билан ўнлаб исм-шарифларни қаторлаштириб ёзамиз ё айтамиз. Гапим исботсиз бўлиб қолмаслиги учун боя тилга олганимиз, — Қашқадарёга хизмат сафари чоғида сўровимизга жавобан берилган рақамлардан баъзиларини келтираман:

“...Ўтган йилда 30 ёшдан юқори бўлган 666 210 нафар хотин-қизнинг 71154 нафари (10 фоиздан ортиғи) ни “Аёллар дафтари”нинг биринчи ва иккинчи босқичига киритгандик. Уларга 24 миллиард 236 миллион сўмлик амалий ёрдам кўрсатилди. 25826 нафар аёл иш билан таъминланган бўлса, 5893 нафари касб-хунарга ўқитилди; 10487 нафар хотин-қиз тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилди. Дори-дармон ажратилган ҳолда стационар ва амбулатор шарафиде даволанди; 840 нафар 1-гурух ногиронлиги бўлган аёлларнинг уй-жойлари 5.8 миллиард сўм маблағ ҳисобидан таъмирланди...”

Агар бу рақамларга юртимизнинг барча вилоятларида ҳукумат ҳисобидан меҳр ва муруват қўрган аёллар сонини қўшсак, “Бизда ҳеч ким эътибордан четда эмас”, деган шиор тўла ишалаётганига амин бўламиз.

Яна йилимизга нисбат берилган номнинг биринчи қисми ҳақида ўйлаганимизда одамларнинг ўзогини яқин қилаётган тезорар поездлар, салонларида қишда иситкич, ёзда совуткичлар ишлаб турган автобуслар, кўз очиб-юмгунингча манзилга элтувчи метро, тез фурсатлар орасида қурилаётган кўприклар, таъмирланаётган

**Биз амалдаги ва орзумиздаги ҳақиқатларимиз билан
Учинчи Ренессанс томон қадамляпмиз. Ижтимоий
ҳаёт майдонимизга буюк аждодларимизнинг қутлуг
анъаналарини давом эттирадиган халқпарвар инсонлар
чиқяпти ва насиб қилса, яна чиқади. Ўйлайманки,
“Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да
ғўзал қадриятларимизга яна ҳам кўпроқ аҳамият
берамиз. Давлатимизнинг ёш оилаларга, болаларга
эътибори, уларни қўллаб-қувватлашга ажратилаётган
маблағларига қадриятларимиз қўшилиб, мустаҳкам
оила қасри бунёд этилаётир.**

йўллар ҳаёлга келади. Мукаммал билим ва миллий тарбияни мақсад қилган боҭа, мактаблар... Буларнинг ҳаммаси инсонда яшаш завқини, орзу қилиш ва бахтиёр бўлиш завқини уйғотадиган омиллардир. Одам ўзига нисбатан ҳурматни ҳис қилсагина кўнглида ашашга, ўқишга, меҳнатга иштиёқ туғилади.

Шу ўринда “Қарс икки қўлдан”, “Танганинг икки томони”, деган ибораларни

яраша қадр топди: чемпион бўлди, кўк-сида олтин медаль ярақлади, уй ва машина соҳибаси бўлди. Бу гап унинг барча қисматдошларига тегишли.

Яқинда мамлакатимизнинг 2022-2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стра-

тарафини тез-тез супуради-да, қўшни тарафга ўтади...

Санаганларимиз маҳаллаларимизга хос бўлган қадриятларимизнинг мингдан биридир. Буларда миллатимизга хос андиша, саховат, меҳр-оқибат каби

машқлар олиб боради. Яқин йилларда “Дўрмон”дан чемпионлар чиқади, деган умиддамиз.

Фақат ўғил болалар эмас, маҳаллалар ўз қизларини ҳам оилага, касб-хунарсанъат, маънавият йўналишлари бўйича

фазилатлар жам бўлган. Пахса девордан қўшнингнинг ҳовлиси томон эгилган шохдаги мевани уй эгалари узиб олмайди, “Қўшни ҳақи”, дейди. Девор-дармиён ҳовлига меҳмон келса-ю, хонадон соҳиблари бир юмуш билан қайгадир кетган бўлса, қўшниси дарров ўз уйига таклиф қилиб, дастурхон ёзади, бир пиёла чой тутайди. Қулгисига югуриб чиқмаса ҳам, йўғи эшитилса:

— Тинчликми? — дея эшигини қоқайди.

Маҳалла шу қадар маънавий бойликлар маскани экан, яна нима учун жорий йилимизга берилган номнинг иккинчи қисми “Фаол маҳалла йили” дея аталди?

Бу борада бошланган ислохотларга янги куч қўшиш учунми? Қадриятларимизнинг мақомини яна ҳам юксалтиришми мақсадимиз?

Шу ўринда Президентимизнинг “Маҳалла катта ижтимоий куч сифатида майдонга чиқиши керак”, деган гапларини келтириш жоиз деб ўйлайман. Мамлакатимиз раҳбарининг бу гаплари маҳалла билан боғлиқ мустаҳкам асосларга таяниб айтилган. Чунки бизга хос бўлган бу ноёб тузилма ҳаёти ҳеч қачон маънавий доирада қолиб кетмаган.Унда яшовчи аҳоли барча замонларда мамлакат ҳаётида фаол иштирок этган. Маҳаллаларнинг қадим номларига эътибор қилайлик: “Ўқчи”, “Дегреэ”, “Эгарчи”, “Пичокчи”... Кўриниб турибдики, маҳалла аҳли айнан шундай хунарлар билан шуғуллангани учун касбу кори яшаётган ҳудуди номига кўчган. Бу хунарлар эгалари учун тиррикчилик воситасигина бўлиб қолмай, илтимизда тижорат ривожини учун ҳам хизмат қилган. Сулопадан сулолага ўтиб келаётган хунарларни фақат бир, иккита оила эмас, маҳалла болаларининг қўли эгаллаган. Шу тарзда хунаромандчилик тақомиллаша борган, иқтисода қувват кирди.

Мустақиллик йилларида, айниқса, кейинги беш йилда маҳалла чиндан ҳам катта ҳаракатлар майдонига айланиб қолди. “Обод қишлоқ”, “Обод маҳалла” дастурлари доирасида қўчалар, ҳовли-жойлар атрофининг кўкаламзорлаштирилиши, маҳалла гузарлари, боҭа, мактабларнинг қурилиши, таъмирланиши, Президентимиз томонидан илгари сурилган “Беш ташаббус”нинг амалиётга қўйиш маҳалла ҳаётига бошқача бир ҳаво олиб кирди.

Болаларимиз аввал ҳам бирор сайҳонликда кураш тушарди. Ёши каттароқлар бир-бирининг яқтагидан тортиб давра айланаётган ўсимларга аввал ҳам ҳакамлик қиларди, — дейди Навоий вилояти Қармана туманидаги “Дўрмон” маҳалла фуқаролар йиғини раисининг оила, хотин-қизлар ва ижтимоий-маънавий масалалар бўйича ўринбосари Гулнора Жабборовва. — Ёки ўсимларимиз икки жуфт гиштини устмалуст қўйиб, қўлбола “дарвоза” ясаб, тўп тепарди. Ўтган йили ҳудудимизда катта стадион қурилди. Ҳозир малакали мураббийлар қатъий интизом асосида

тажрибали устозлар бошчилигида тайёр-ламоқда.

Ўзбек ўз уйини, ўз маҳалласини боғтиний яна муҳаббат билан севади. Вазият тақозоси билан бир жойдан иккинчисига қўнса ҳам, узок вақтгача олдинги ватанидан кўнгли уч олмайди. “Яхши қиз маҳалласидан узоққа кетмайди”, деган мақол ҳам бежиз яралмаган. “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили” муносабати билан амалга ошириш назарда тутилган катта мақсадлар ана шу улкан муҳаббат устига қурилади. Маҳалла билан маҳаллаларнинг соғлом рақобатлари, тадбиркорлик турларининг тобора кенгайиб, тобора замонавийлашиб бораётгани, ҳудудларга таълим-тарбия, тиббиёт, маънавий хизмат кўрсатишнинг энг сўнгги янгиликларининг кириб келиши азалдан ҳам ҳаёт қозонида қайнаган аҳолига бошқача фаоллик, бошқача уч бериши шубҳасиз. Бу фаоллик бугунимизга қайсидир маънода соя солаётган жиноятчилик, боқимандалик, коррупция, ёё оқимлар таъсирига берилиш каби иллатларнинг кучсийланишини таъминлайди.

Ҳақиллик ўзига доим эзгуликларни эргаштириб юради. Шу ўринда ҳазрат Навоийга яна мурожаат қилгимиз келаяпти.

Ёзма адабиёт, тарихлардан етиб келган маълумотларга қўра, ҳазрат ўз маблағлари ҳисобидан Ҳирот шаҳри, салтанатдаги бошқа жойларда юздан зийд иморатлар — шифохона, мадраса ва бошқа халққа хизмат қиладиган хизмат-жойлар қурдирган. Элда сув етишмовчилиги кузатилганда, у ерга анча олисдан ариқ қазиб, сув келтиришга бош-қош бўлган. Иккинчи Ренессанс ана шундай халқ ғами билан яшаган, ўз даромадининг катта қисмини элдошларига раво қўрган ҳазрати инсонларни майдонга чиқарган. Биз амалдаги ва орзумиздаги ҳақиқатларимиз билан Учинчи Ренессанс томон қадамляпмиз. Ижтимоий ҳаёт майдонимизга буюк аждодларимизнинг қутлуг аъаналарини давом эттирадиган халқпарвар инсонлар қиякяпти ва насиб қилса, яна чиқади. Ўйлайманки, “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да ғўзал қадриятларимизга яна ҳам кўпроқ аҳамият берамиз. Давлатимизнинг ёш оилаларга, болаларга эътибори, уларни қўллаб-қувватлашга ажратилаётган маблағларига қадриятларимиз қўшилиб, мустаҳкам оила қасри бунёд этилаётир. Дунёда одам боласининг қўлидан келмайдиган иш йўқ. Эзгу ишининг йўлловчиси ҳам, қўлловчиси ҳам кўп бўлади. Бу эзгулик инсонларимиз, қолаверса, жамиятимизда ободлик, маънавий соғломлигининг янги босқичини бошлаб бериши, шубҳасиз. Давр шиддатини халқ учун фидойилик кўрсатадиган инсонлар бошқаришини тарих ҳаммиси исботлаб келган. Ва бу йилимиз залворли ўзгаришлари, нурли яратиклари, ўз қаҳрамонлари билан миллий тарихимизда йиллар маржонидидаги бир гавҳардай ярқираб туради.

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ

ДАВЛАТ ТИБББІЙ СУҒУРТАСИ:

илғор тажриба ва кутилаётган натижалар

Чет эл амалиёти қандай?

Хорижий давлатларда соғлиқни сақлаш тизимини бошқаришнинг турли моделлари мавжуд бўлиб, суғурталаш жараёни бир неча йўналишда олиб борилади.

Ривожланган кўпгина мамлакатларда умумий мажбурий тиббий суғурта тизими жорий қилинган. Уларнинг ҳар бири миллий хусусиятлари ва қонунларига мос тарзда мажбурий тиббий суғурта турларидан бирини қўллабди. Масалан, Буюк Британияда ягона тўлов тизими — давлат соғлиқни сақлаш тизими учун фуқаролардан алоҳида солиқ ундирилади. Германияда мажбурий суғурта полиси сотиб олинади. Мазкур тизим барча фуқаролардан иш берувчи орқали ёки давлатдан мажбурий тиббий суғурта сотиб олишни назарда тутди. Бошқа бир неча давлатда эса икки поғонали тизим (давлат бюджети ва хусусий суғурта компаниялари) жорий этилган бўлиб, унда давлат энг асосий тиббий хизматлар учун фуқаролардан солиқ ундиради ҳамда бўй тиббий хизматларни бепул таъминлаб беради. Францияда фуқаролар қўшимча тиббий хизматлар учун ўзлари мустақил тўловни амалга ошириши мумкин.

Мажбурий тиббий суғурта тизимида иш берувчи ёки бемор ўз ҳисобидан муайян миқдорда маблағ тўлайди. Юртимизда жорий этиладиган давлат тиббий суғуртаси учун эса аҳоли даромадидан ажратма (бадал)лар олиш кўзда тутилмаган. Ушбу тизим мажбурийлик характериға эга эмас ва давлат бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Мамлакатимизда қайси модель танланди?

Давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 12 ноябрдаги “Соғлиқни сақлаш тизимини ташкил этишнинг янги модели ва давлат тиббий суғуртаси механизмларини Сирдарё вилоятида жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарориди тизимни ахборотлаштириш, бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари тиббиёт ходимлари фаолиятини баҳолаш, рағбатлантириш, ҳар бир тиббиёт муассасаси даражасида давлат томонидан кафолатланган тиббий хизмат ва дори воситалари пакетини ишлаб чиқиш вазифалари белгиланган.

Айни вақтда Ўзбекистонда биринчи марта соғлиқни сақлаш тизимини тиббий суғуртага ўтказиш жараёни Сирдарёда синовдан ўтказилмоқда. Бюджетдан тўланадиган маблағ ҳисобига кўрсатиладиган тиббий хизмат амбулатор ёрдам, тез тиббий ёрдам ва стационар ёрдамни ўзида мужасам этади.

Дунёнинг кўп мамлакатларида тиббий суғурта жорий этилган бўлиб, улар тажрибасининг энг яхши жиҳатларини юртимизда қўллаш учун давлат тиббий суғуртаси тизими иш бошлади. — дейди Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси ижро этувчи директори Фаррух Шарипов. — Асосий мақсад касалликларнинг олдини олиш, эрта аниқлаш, тиббий ёрдам кўрсатишнинг бирламчи бўлинида малакали ва сифатли хизмат кўрсатиш, аҳолининг саломатлик даражаси, ўртача умр кўриш давомийлигини оширишдан иборат.

Мажбурий тиббий суғурта тизимида иш берувчи ёки бемор ўз ҳисобидан муайян миқдорда маблағ тўлайди. Юртимизда жорий этиладиган давлат тиббий суғуртаси учун эса аҳоли даромадидан ажратма (бадал)лар олиш кўзда тутилмаган. Ушбу тизим мажбурийлик характериға эга эмас ва давлат бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Соғлиқни сақлаш соҳасида фуқароларнинг тиббий хизматларга эҳтиёжини ўз вақтида ва сифатли таъминлашга йўналтирилган тизимни шакллантириш бугунги куннинг муҳим талаби. Аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш ва умр кўриш давомийлигини ошириш, тиббий хизматлар сифатини оширишга қаратилган тиббий суғурта тизими ажратилаётган маблағларнинг мақсадли сарфланишини таъминлайди. Ижтимоий кафолат ҳамда аҳолининг барча қатлами учун тиббий ёрдам мавжудлиги тизимнинг афзаллигидан далолат беради.

Суғуртанинг аҳамияти нимада?

Суғурталаш тизими жорий этилса, биринчидан, аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифати ва қўламини янада ошади. Иккинчидан, касалликларни эрта аниқлаш натижасида аҳолининг ўртача умр кўриш даражасини узайтириш имкони пайдо бўлади. Учинчидан,

суғурта бозори ривожланади. Қолаверса, тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базаси, дори-дармон билан таъминланиши сезиларли даражада яхшиланади, тиббиёт ходимларининг ойлик маоши босқичма-босқич ошириб борилади.

Рақамлаштириш — давр талаби

Суғурта тизимининг ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланган ҳолда жорий қилиниши ахборот алмашинувини таъминлаш ҳамда тиббиёт ходимлари ва беморлар учун керакли маълумотларни олиш имконини беради.

— Аҳолининг электрон реестри, бемор йўлнамаси, касаллиги, қайси шифокор текширгани, ташхис ва даволаш ҳолатлари ҳақидаги маълумотлар электрон базага кириштириб боришмоқда. — дейди Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси ижро этувчи директори Фаррух Шарипов. — Бу эса, касалликларни прогноزلаш, шифокорларнинг иш фаолиятини баҳолашга имкон яратади. Шунингдек, ортиқча қоғозбозликка чек қўйиб, барча ишларни тизимга солади. Тиббий ҳужжатларнинг электрон шаклда бўлиши тезкор ва аниқ ишлаш имкониятини кенгайтиради. Шифокор онлайн рўйхат асосида фуқароларни қабул қилади, бемор кутишга ортиқча вақт сарфламайди.

Халқаро ҳамкорлик истиқболи

Бу борада Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорлик қилинмоқда. ЖССТ ва Ўзбекистон ҳукумати ҳамкорлигида давлат тиббий суғуртасини жорий этишнинг техник-иқтисодий асоси ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси ходимлари давлат тиббий суғуртасини жорий этиш бўйича Украина тажрибасини ҳам ўрганмоқда.

Украина Соғлиқни сақлаш вазирлигида ўтказилган учрашувда Ўзбекистон ва Украина давлатлари ўртасида соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган ислохотлар,

давлат тиббий суғуртасини татбиқ этишда тажриба алмашиш, хусусан, аҳолини кафолатланган тиббий ёрдам билан таъминлаш масаласида мулоқот ўтказилди.

— Украинада биринчи босқичда аҳоли ихтиёрий равишда ўзининг оилавий шифокорига бириктирилган, иккинчи босқичда реимбурсация (оилавий поликлиникаларда сурункали касалликлар билан ҳисобда турган аҳолини дори-дармон билан таъминлаш) дастури татбиқ этилди. Учинчи босқичда эса тиббий кафолатлар дастурини тўлиқ ҳажмда амалга ошириш бошланган, — дейди Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси ходими Умида Газиёва.

Юртимизда ҳам бу каби янгилар синовдан ўтказилмоқда. Хусусан, 2021 йилнинг 1 июлидан 2022 йил охиригача Сирдарё вилоятининг барча шаҳар ва туманларида давлат тиббий суғуртаси механизмининг жорий этиш, тажриба-синов натижаларини таҳлил қилиш, 2023 йилдан бошлаб унинг ижобий натижаларини мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларида ҳам босқичма-босқич қўллаш режалаштирилган.

ТУРИЗМ

Туризм жаҳон иқтисодиётининг тараққий этиб бораётган муҳим тармоқларидан биридир. Афсуски, коронавирус пандемияси дунё иқтисодиётининг турли тармоқлари, жумладан, туризм соҳасига ҳам жиддий зарар келтирди. Натижада туризм ва меҳмондўстлик бозорининг қисқариши 70 фоиздан ошди. 120 миллион иш ўрнини йўқотиш хавфи юзага келди, соҳа 1,3 триллион доллардан кўпроқ зарар кўрди. Шу боис, жаҳон миқёсида иқтисодиётнинг барча йўналишлари қаторида туризм тармоғи фаолиятини тиклаш долзарб вазифага айланди.

САЙЁҲЛИК ИНФРАТУЗИЛМАСИ

миллий маданиятимиз тарғиботи, аҳоли бандлигини таъминлашга хизмат қилади

Мамлакатимизда коронавирус пандемияси бошланган илк кунларданок глобал муаммонинг инсон саломатлиги ва иқтисодиёт ривожига салбий таъсирини камайтириш, иқтисодиётнинг турли жаҳалари, хусусан, сайёҳлик йўналишида хизмат кўрсатувчи тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш борасида изчил ишлар олиб борилаётди.

Президентимизнинг 2022 йил 15 январдаги “Туризм, маданият, маданий мерос ва спорт соҳаларини янада ривожлантириш учун қўшимча шароитлар яратиш тўғрисида”ги фармони бу борада яна бир муҳим дастуриламал ҳужжат бўлди. Унда сайёҳлик соҳасида фаолият юритаётган тадбиркорлик субъектлари фаолиятини янада ривожлантириш, бу йўналишдаги янги ғоя ва лойиҳаларни рўёбга чиқаришга қўмаклашиш, сайёҳлик инфратузилмасини такомиллаштириш борасида муҳим вазифалар белгиланган.

Фармонга мувофиқ, 2022 йил 1 январдан 2023 йил 1 январга қадар туризм фаолияти субъектлари ва авиаташувчиларнинг хорижий мамлакатлардан Ўзбекистонга чартер рейсларини ташкил қилиш бўйича харажатларининг бир қисми ҳар бир хорижий турист учун, у республика ҳудудида қамида беш кеча тунаб қолган тақдирда 10 АҚШ доллари, қиш мавсумида (20 ноябрдан 20 февралгача) эса 25 АҚШ доллари миқдориди давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қўллаб берилиши белгиланган.

Шунингдек, 2022 йил 1 майдан бошлаб ёшларнинг тадбиркорлик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш мақсадида давлат бюджетидан Туризм ва спортни қўллаб-қувватлаш жамғармасига ажратиладиган маблағлар ҳисобидан ҳар бир ташаббускорга 50 миллион сўм миқдориди, жами 10 миллиард сўмгача грантлар ажратилади. Табиийки, бу имкониятлар соҳада фаолият юритаётган корхоналарни глобал инқироз таъсирдан ҳимоялаш борабарида, юртимизда ушбу соҳани янада ривожлантириш, янги иш ўринлари очишга замин яратади.

— Мамлакатимизда сўнгги йилларда тараққий этиб бораётган туризм индустрияси фаолиятини сақлаб қолиш ва янада ривожлантириш учун изчил чоралар кўришмоқда, — дейди Туризм ва спорт вазирлиги бошқарма бошлиғи ўринбосари Иброҳим Барноев. — Соҳадаги тадбиркорлик субъектларига сууда, кредит, солиқ имтиёзлари тақдим этилди, грант ва субсидиялар берилмоқда. Хусусан, туризм соҳаси тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш учун ўтган йилнинг 9 ойи давомида 6,5 миллиард сўм миқдориди маблағ давлат бюджетидан субсидия сифатида ажратилди. Бунинг натижасида дунёда кечаётган мураккаб ижтимоий-иқтисодий вазиятга қарамадан, юртимизда туризм ташкилотлари сони кўпаймоқда. Масалан, биргина 2021 йилда юзга яқин шундай янги тузилма фаолият бошлади ва жами туризм фирмалари, компаниялари сони қарийб бир ярим мингга етди.

Шу билан бирга, халқаро нуфузли меҳмонхона брендларини франчайзинг шартнома асосида мамлакатимизга олиб келиш қўллаб-қувватланмоқда. Ўтган йилда дастлабки тадбиркорга (Courtyard by Marriott Tashkent) франчайзинг тўғрисидаги шартнома асосида қисман молпялаштириш учун 52 минг 400 АҚШ доллари миқдориди субсидия ажратилди.

Туризм соҳасида ёшларнинг истиқболли стартап лойиҳалари ва инновацион бизнес ғояларини қўллаб-қувватлаш учун танлов ўтказилди. Унга кўра, 12 нафар ғойибга 1 миллиард 500 миллион сўм грант маблағи берилди. Мазкур лойиҳалар 2022-2023 йилларда тўлиқ ишга тушади.

Соҳа фаолиятини тиклаш учун олиб борилган амалий ишлар натижасида ўтган йили юртимизга 1 миллион 800 минг нафардан зиёд хорижий сайёҳ таширф бурюди.

Туризм ва спорт вазирлиги матбуот хизмати маълумотиға кўра, 2022 йилда хорижий сайёҳлар сонини ошириш ва хавфсиз саёҳат ташкил қилиш мақсадида Бутунжаҳон туризм ташкилоти (UNWTO) экспертлари, туризм соҳасидаги илғор давлатларнинг тажрибаси ўрганилмоқда. Унга кўра, биринчи навбатда, соҳада банд бўлган мутахассислар (хизмат кўрсатувчи ходимлар)ни COVID-19 вирусига қарши эмлаш чоралари кўрилди. Бир қатор меҳмонхоналарда юқори даражада

санитария-гигиена хавфсизлик тизими жорий қилинди ва ходимлар тўлиқ эмланди. Мазкур тизимини ҳудудлардаги жойлаштириш воситалари ва туризм таширф объектларига татбиқ этиш юзасидан ишлар олиб боришмоқда.

Бундан ташқари, хорижий давлатлар билан икки томонлама эмланганликни тасдиқловчи ҳужжатлар, яъни сертификат ёки паспортни тан олиш юзасидан музокаралар олиб боришмоқда. Жумладан, Россия Федерацияси билан “Ковидсиз саёҳат” дастури доирасида ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Туризм индустриясида бандлиқни таъминлаш мақсадида ички туризм, жумладан, аҳолини саёҳатга жалб қилишга алоҳида аҳамият берилляпти. Туроператор ва турагентларга маҳаллий туристлар учун Ўзбекистон бўйлаб ташкил этилган саёҳатларнинг авиа ва темир йўл чипталари учун 15 фоиз ҳамда жойлаштириш воситаларининг меҳмонхона хизматлари харажатларини қўллаш учун 10 фоиз миқдорда субсидия ажратилмоқда. Шу билан бирга, туризм соҳасидаги тадбиркорлик субъектлари ташаббуси билан республикадаги меҳмонхона ва меҳмон уйи ҳамда умумий овқатланиш хизматларига 10-15 фоизгача ихтиёрий чегирмалар жорий этилмоқда.

Мустақил саёҳатчилар учун туристик ташкилотлар, мутахассислар билан биргаликда 70 та янги саёҳат пакети ишлаб чиқилди ва улар бегараз фойдаланиш учун туристик порталларга (Uzbekistan.travel) жойлаштирилди. Ички туризмни ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган

ган бундай ишлар туфайли ўтган йили қарийб 8 миллиондан ортиқ юртдошимизнинг саёҳатлари амалга оширилди.

Айни пайтда мамлакатимизнинг сайёҳлик инфратузилмасини янада ривожлантириш мақсадида мутлақо янги йўналишлар ташкил этиляпти. Жумладан, туризм қишлоғи йўналишида биринчилардан бўлиб Самарқанд туманида “Кони-гил” қишлоғига ушбу мақом берилди. Ҳозирда Наманган, Фаргона, Андижон, Қашқадарё, Сурхондарё, Навоий, Бухоро, Жиззах, Тошкент вилоятларида 40 та туризм қишлоғи ва маҳалласини ташкил этиш мақсадида истиқболли маҳаллалар танлаб олинган. Мисол учун, Паркент туманидаги Қумушқон, Андижон вилояти Хўжабод туманидаги Имом оти, Фаргона туманидаги Аввал ҳамда Водил, Навоий вилояти Нурота туманидаги Сентоб, Жиззах вилояти Зомин туманидаги Дубоаб, Тошкент вилояти Охангарон туманидаги Эртосой ҳамда Наманган вилояти Поп туманидаги Чодак каби қишлоқларни сайёҳлик масканларига айлантириш ва уларга туризм қишлоғи мақомини бериш бўйича тизимли ишлар олиб боришмоқда.

Сайёҳларнинг вақтини мазмунли ўтказиш ва кўнгилочар тадбирлар учун республиканинг салоҳиятли ҳудудларида туризм қўчалари ташкил қилинмоқда. Жумладан, Фаргона шаҳрида туризм мавзеси (tourism avenue) учун зарур инфратузилма яратилмоқда, ушбу мавзе 2022 йилда тўлиқ фаолият бошляди.

Эко ва агро ҳамда соҳил бўйи туризми йўналишларида Фаргона вилояти Учкўприк туманида “Мехриғиё” агро-эко туризм кластери, Бухоро вилоятидаги Тўдакул сув хавзаси қирғоғида замонавий талабларга мувофиқ “Silk Road Family Resort” сайёҳлик курорти ҳамда “Bukhara Desert Oasis & SPA” мажмуаси ташкил этилди. Келгусида эса Қорақалпоғистон Республикасида “Ақчақўл” ва “Ашшиқўл” соҳил бўйи туризм хизматларини йўлга қўйиш режалаштирилмоқда.

Мухтасар айтганда, юртимизда сайёҳлик инфратузилмасини замон талаблари даражасида ривожлантириш учун зарур ҳуқуқий асослар яратилиб, ташкилий ишлар тобора такомиллашмоқда. Бу чора-тадбирлар юртимизга хорижий сайёҳлар оқимини қўпайтириш, ички туризмни янада ривожлантириш, пировардида янги иш ўринлари яратиш, аҳоли бандлигини таъминлашга замин яратади.

Баҳор ХИДИРОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

